

»Öppna gränserna och släpp geriatrikerna loss«

Vi har ingen tradition av god äldrevård i Sverige, vi har inget att falla tillbaka på. Och äldreomsorgen är inte bra idag heller, men jag tror att den är på väg att bli det.

■ Det sa Lars Engqvist när han en kvart försenad, då han haft besvär med att övertyga Älvsjömassans säkerhetsvakter om det rimliga i att han var Sveriges socialminister och i egenskap därav skulle delta på riksstämman, inledde en debatt om kvaliteten i äldreomsorgen.

Att det finns brister i den svenska äldrevården höll de två andra paneldebattörerna Barbro Westerholm, ordförande i Sveriges pensionärsförbund och Gunnar Akner, ordförande i sektionen för geriatrik och gerontologi med om. Barbro Westerholm ville framför allt ha svar på vad samhället ska stå för och vilka insatser vi förväntas göra själva som gamla eller som anhöriga och frivilliga. Svaret på just den frågan bestod emellertid främst i att socialministern höll med om riktigheten i frågeställningen.

Enligt Gunnar Akner är ett av de stora problemen att läkarna med kunskap i geriatrik inte främst finns där de allvarligast sjuka gamla finns, något som bland annat beror på ansvarsuppdelningen mellan kommun och landsting.

– Öppna gränserna och släpp geriatrikerna loss.

Socialministern sa att det är möjligt att Ädelreformens gränsdragning mellan kommunens och landstingets ansvar är fel. Men han såg fram emot att utredningen av Ädelreformen, som ska presenteras i januari, ska ge svar på den frågan. Dessutom ska de hundra punkter som nyligen presenterades som förslag till framtida äldrepolitik i slutbetänkandet den parlamentariska äldreberedningen nu göras om till en handlingsplan.

Barbro Westerholm avslutade med att rikta en uppmaning till socialminister Lars Engqvist:

Gunnar Akner anser att det inte går att skilja de äldres sjukvårdsbehov från deras omsorgsbehov, därför önskar han sig en gemensam basorganisation för äldreomsorgen i stället för dagens uppdelning mellan kommun och landsting.

– Inga fler utredningar. Gör allt som är föreslaget nu!

Sara Hedbäck

Gunnar Akners egen tio-i-topp-lista över problem i den svenska äldrevården:

- Äldrevården intar ett vårdgivarperspektiv i stället för ett patientperspektiv.
- Fokus ligger på akutvård och sjukhusvård, där ett problem i taget hanteras i stället för det nödvändiga hel-

hetsperspektivet, den största delen av äldrevården sker i primärvård och kommuner.

- Huvudmannauppdelningen mellan kommun och landsting är problematisk, Gunnar Akner kallar den för ett schackrande med resurser och ansvarsområden.
- Uppdelningen mellan öppen- och slutenvård. »Två olika världar som inte kommunicerar.«
- Geriatriker får inte anställas i primärvården (enligt Akners tolkning av Hälso- och sjukvårdslagen 5 §), något som hämmar primärvårdens utveckling och bidrar till rekryteringskrisen.
- Kommunerna får inte anställa läkare, trots att de svårast sjuka äldre hantaras där.
- Geriatriken är en splittrad disciplin där strategi och utvecklingsplan saknas.
- Journaldokumentationen är splittrad.
- Det vetenskapliga underlaget för behandling av människor som är äldre än 75 år saknas nästan helt.
- Det råder brist på geriatrisk kunskap. Under läkarutbildningens elva terminer ägnas endast en eller två veckor åt geriatrik.

Få randomiserade studier av äldre patienter

■ Är behandling inom äldrevården evidensbaserad? Det var rubriken på ett symposium som SBU arrangerade tillsammans med sektionen för geriatrik och gerontologi (SFGG). Det enkla svaret är nej.

– Kruket är att vi måste handlägga patienterna ändå, sa Gunnar Akner, specialist i geriatrik och ordförande i SFGG.

Han har också varit ordförande för SBU-rapporten om evidensbaserad äldrevård och redogjorde för bristen på randomiserade studier på området.

– För de patienter som får mest

sjukvårdande behandling är underlaget som sämst. Till exempel finns endast tio randomiserade studier av behandling av Parkinsons sjukdom som rör äldre patienter och så är läget för många centrala sjukdomar inom äldrevården.

Både panel och auditorium föreföll eniga om behovet av mer forskning på äldre i allmänhet och på behandling inom äldrevården i synnerhet.

Rapporten »Evidensbaserad äldrevård – En inventering av det vetenskapliga underlaget« finns att ladda ner på www.sbu.se (LT)

Socialminister Lars Engqvist (t h) hade svårt att ta sig in på riksstämman, där han skulle tala om äldrevården inför en intresserad publik (t v).

